

امام جواد علیه السلام

شوی، مقداری سکه طلا و نقره همراه داشته باش. هیچ کس از تو درخواستی نکند مگر اینکه چیزی به او بدهی. ایشان همچنین سفارش بستگان نزدیک را به او کرده بود. [کلینی، الکافی، ۱۴۰۷ق، ج ۴، ص ۴۳].

قرشی جوادالائمه را عابدترین و خالص ترین مردم زمانه اش معرفی کرده است. او از کثرت نافله های وی سخن گفته است. به گفته قرشی حضرت جواد نافله ای به جای می آورد که در هر رکعت آن هر یک از سوره های حمد و توحید را ۷۰ بار می خواند. [قرشی، حیاة الامام محمد الجواد، ۱۴۱۸ق، ص ۶۷-۶۸]. همچنین بر پایه روایتی که سید ابن طاووس نقل کرده است هنگامی که ماه قمری فرامی رسید محمد بن علی دو رکعت نماز می گذارد که در رکعت اول پس از سوره حمد، ۳۰ مرتبه سوره توحید و در رکعت دوم ۳۰ مرتبه سوره قدر را می خواند و سپس صدقه می داد. [سید ابن طاووس، ۱۴۱۵ق، الدروع الواقعیه، ص ۴۴].

امام جواد، برتری انسان ها را به واسطه علم آنان می دانست نه به واسطه نسب و نژاد. ازاو نقل شده است که الشریف کل الشریف مَن شَرَفَهُ عَلَمُهُ [اربیلی، کشف الغمہ، ۲، ص ۳۵۰]. با شرافت ترین از همه شریف ها کسی است که شرفش به واسطه علمش باشد از این رو به طبقات پایین جامعه از جمله بر دگان توجه داشت و با آنان نشست و برخاست می کرد. برخی از نویسندها

محمد بن علی بن جعفر، امام نهم شیعیان اثناعشری است که به جوادالائمه شهرت دارد. نسب او با شش واسطه به علی بن ابی طالب علیه السلام پیشوای اول شیعیان، می رسد. پدرش امام رضا علیه السلام، پیشوای هشتم شیعیان است. [طبری، دلائل الامامه، ۱۴۱۳ق، ص ۳۹۶]. مادر او کنیز بود و سبیکه نوبیه نام داشت. [کلینی، الکافی، ۱۴۰۷ق، ج ۱، ص ۴۹۲]. مسعودی، اثبات الوصیه، ۱۴۲۶ق، ص ۲۱۶].

کُنیه وی ابو جعفر و ابو علی است. [ابن شهر آشوب، مناقب آل ابی طالب، نشر علامه، ج ۴، ص ۳۷۹]. در منابع روایی، ازوی با عنوان ابو جعفر ثانی یاد می شود. [کلینی، الکافی، ۱۴۰۷ق، ج ۱، ص ۸۲]. تابا ابو جعفر اول (امام باقر علیه السلام) اشتباه نشود. [اربیلی، کشف الغمہ، ۱۴۲۱ق، ج ۲، ص ۸۵۷]. لقب وی جواد و ابن الرضا [مفید، الارشاد، ۱۴۱۳ق، ج ۲، ص ۲۸۱]. است. القاب تقی، زکی، قانع، رضی، مختار، متوكل [ابن شهر آشوب، مناقب آل ابی طالب، نشر علامه، ج ۴، ص ۳۷۹؛ مجلسی، بحار الانوار، ۱۴۰۳ق، ج ۵۰، ص ۱۲، ۱۳]. مرتضی و منتجب، [مفید، الارشاد، ۱۴۱۳ق، ج ۲، ص ۲۹۵]. رانیز برای او برشمرده است.

سیره

برخی از منابع، دلیل ملقب شدن پیشوای نهم شیعیان به جواد را، کثرت بخشش و احسان او به مردم دانسته اند. [قرشی، حیاة الامام محمد الجواد، ۱۴۱۸ق، ص ۷۰-۷۱]. بر پایه نامه ای که امام رضا علیه السلام از خراسان برای فرزندش جواد فرستاد، حضرت جواد از همان سال های اولیه زندگی، به سخاوتمندی معروف و زبانزد بوده است. هنگامی که پدرش در خراسان بود، اصحاب، جواد

را از درب فرعی خانه خارج می کردند تا با افراد کمتری مواجه شود که برای دریافت کمک گرد خانه اش تجمع می کردند. بر پایه این روایت، حضرت رضا نامه ای به جواد فرستاد و به او سفارش نمود تا به حرف کسانی که به او می گویند از درب اصلی رفت و آمد نکند، گوش ندهد. علی بن موسی الرضا علیه السلام در این نامه به پرسش سفارش کرده بود که: «هر وقت می خواهی از خانه خارج

شیخ مفید نقل کرده‌اند که سال‌ها بعد این درخت را دیده و از میوه آن خورده است. [ابن شهرآشوب، مناقب آل ابی طالب، نشر علامه، ج ۴، ص ۳۹۰؛ مفید، الارشاد، ج ۱۴۱۳، ج ۲، ص ۲۷۸].

توصیه به امام جواد علیہ السلام

برخی از شیعیان با توجه به توصیه‌هایی که برخی از عالمان شیعی داشته‌اند، برای گسترش رزق و گشایش در امور مادی به امام جواد علیہ السلام توصل می‌جویند و او را باب الحوائج می‌خوانند. نمونه‌ای از این توصیه نقل مجلسی دوم از ابوالوفاء شیرازی است که مدعی شده پیامبر علیه السلام در خواب او را به توصل به امام جواد علیہ السلام در امور مادی توصیه کرده است. [ابن شهرآشوب، مناقب آل ابی طالب، نشر علامه، ج ۴، ص ۳۹۱، ح ۵۳۰؛ مجلسی، بحار الانوار، ج ۱۴۰۳، ج ۹۱، ص ۳۵].

بر پایه روایتی که داود صیرفى از امام هادی علیہ السلام نقل کرده زیارت مرقد جواد‌الائمه پاداش و ثواب زیادی دارد. [مفید، المزار، ج ۱۴۱۳، ص ۲۰۷]. همچنین ابراهیم بن عقبه در نامه‌ای از امام هادی علیہ السلام درباره زیارت امام حسین، امام کاظم و امام جواد علیہ السلام پرسید. امام هادی زیارت امام حسین را برتر و مقدم دانست و فرمود زیارت هرسه کامل تراست و پاداش بیشتری دارد. [کلینی، الکافی، ج ۴، ص ۵۸۳-۵۸۴]. آرامگاه امام جواد علیہ السلام و امام کاظم علیہ السلام، در بغداد زیارتگاه مسلمانان به ویژه شیعیان است. آنان مرقد آن حضرت را در حرم کاظمین زیارت می‌کنند و به او متول می‌شوند. شیعیان در سال روز شهادت جواد‌الائمه مجالس عزاداری، روضه‌خوانی و سینه‌زنی بر پا می‌کنند.

شهادت

خلفای عباسی دو بار امام محمد تقی علیہ السلام را به بغداد احضار کردند. سفر اول در زمان مأمون چندان طولانی نبود. [ابن شهرآشوب، مناقب آل ابی طالب، نشر علامه، ج ۴، ص ۳۸۰]. بار دوم، در ۲۸ محرم سال ۲۲۰ق، به دستور معتضد وارد بغداد شد و در ذی القعده [مفید، الارشاد، ج ۱۴۱۳، ج ۲، ص ۲۹۵]. یا ذی الحجه [ابن ابی الثلح، تاریخ الائمه، ج ۱۴۰۶، ص ۱۳]. همان سال در بغداد به شهادت رسید. روز شهادت وی، در بیشتر منابع، آخر ذی القعده است؛ [اشعری، المقالات والفرق، ج ۱۳۶۱، ش ۹۹؛ طبرسی، اعلام الوری، ج ۱۴۱۷، ج ۲، ص ۱۰۶]. اما در برخی منابع پنجم [ابن ابی الثلح، تاریخ الائمه، ج ۱۴۰۶، ص ۱۳]. یا ششم ذی الحجه [ابن فتال، روضة الوعظین، ج ۱۳۷۵، ج ۱، ص ۲۴۳]. نیز آمده است.

پیکر او را در کنار جدش موسی بن جعفر علیہ السلام در مقبره قریش در کاظمین به خاک سپرده‌ند. [مفید، الارشاد، ج ۱۴۱۳، ج ۲، ص ۲۹۵]. سن او را به هنگام شهادت ۲۵ سال گفته‌اند [مفید، الارشاد، ج ۱۴۱۳، ج ۲، ص ۲۷۳]. از این رو جوانترین امام شیعیان به هنگام شهادت بوده است.

برخی علت شهادت وی را سعیت ابن ابی داود (قاضی بغداد) در نزد معتضد عباسی دانسته‌اند. دلیل آن هم پذیرفته شدن نظر امام درباره قطع دست سارق بود که باعث شرمندگی ابن ابی داود و شماری از فقیهان و درباریان شده بود. [عیاشی، تفسیر، ج ۱۳۸۰، ج ۱، ص ۳۲۰].

درباره چگونگی شهادت پیشوای نهم شیعیان اختلاف است؛ در برخی از منابع آمده است که معتضد به وسیله منشی یکی از وزیرانش او را مسموم کرد و به شهادت رساند. [عیاشی، التفسیر، ج ۱۳۸۰، ج ۱، ص ۳۲۰]. برخی معتقدند

در محض نورانی امام جواد علیہ السلام با چهل حدیث سعادت بخش

۱. شناخت خدا

قالَ الْإِمَامُ الْجَوَادُ عَلِيٌّ: كَيْفَ يُضَيَّعُ مَنِ الْهُدَىٰ كَافِلُهُ، وَكَيْفَ يَئْجُو مَنِ اللَّهُ طَالِبُهُ، وَمَنِ انْقَطَعَ إِلَىٰ غَيْرِ اللَّهِ وَلَكَلَّهُ اللَّهُ إِلَيْهِ.

امام جواد علیہ السلام فرمود: چگونه گمراه و درمانده خواهد شد کسی که خداوند طالب شریپست و متکفل اوست. چطور نجات می‌یابد کسی که خداوند طالب است. هر که از خدا قطع امید کند و به غیر او پناهند شود، خداوند او را به همان شخص واگذار می‌کند. (بحار الانوار، ج ۶۸، ص ۱۵۵، الدرة الباهرة من الأصداف الطاهرة، ج ۱، ص ۳۹، کشف الغمة فی معرفة الائمه، ج ۲، ص ۳۶۸، مسنن الإمام الجواد، ص ۲۴۳).

۲. ثمره ملاقات با برادران دینی

قالَ الْإِمَامُ الْجَوَادُ عَلِيٌّ: مَلَاقَةُ الْأَخْوَانِ تَسْرُّهُ، وَتَلْقِيَّهُ لِلْعَقْلِ وَإِنْ كَانَ تَزْرَأً قَلِيلًا.

امام جواد علیہ السلام فرمود: ملاقات و دیدار با دوستان و برادران، موجب صفائ دل

- ۹. بی نیازی مومن**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: عز المؤمن غناه عن الناس.
 امام جواد علیہ السلام فرمود: عزت مؤمن در بی نیازی و طمع نداشت به مال و زندگی دیگران است. (بحارالأنوار، ج ۷۲، ص ۱۰۹، ح ۱۲)
- ۱۰. مومن امان از خشم ستمگر**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: لا يضرك سخط من رضاه الجوز.
 امام جواد علیہ السلام فرمود: تو رازیان نمی رساند، خشم آن کسی که رضا و خشنودیش جورو و ستم است. (بحارالأنوار، ج ۷۵، ص ۳۶۵)
- ۱۱. شرط اصلی خواستگار**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: من خطب إليکم فرضيتم دينه وأمانته فرجوجوه، إلا تفعلاه تكون فتنه في الأرض و فساد كبير.
 امام جواد علیہ السلام فرمود: هر که به خواستگاری دخترشما آید و به تقوا و تدین و امانتداری او مطمئن می باشدی با او موافقت کنید، و گرنه سبب فتنه و فساد بزرگی بر روی زمین خواهد شد. (الكافی، ج ۵، ص ۳۴۷ و تهذیب الأحكام، ج ۷، ص ۳۹۶، ح ۹)
- ۱۲. شریک کار زشت**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: من استحسن قبیحاً كان شریکاً فيه.
 امام جواد علیہ السلام فرمود: هر که کار زشتی را تحسین و تأیید کند، در آن کار شریک می باشد. (کشف الغمہ، ج ۲، ص ۳۴۹ و ببحارالأنوار، ج ۷۵، ص ۸۲)
- ۱۳. علت اختلاف ها**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: لو سکت الجاهل ما اختلف الناس.
 امام جواد علیہ السلام فرمود: چنان‌چه افراد جاهل ساكت باشند، مردم دچار اختلافات نمی شوند]. سخن غیر عالمانه زدن] (کشف الغمہ، ج ۲، ص ۳۴۹ و ببحارالأنوار، ج ۷۵، ص ۸۱)
- ۱۴. سرانجام هر کاری بدون اندیشه**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: من إنقادا إلى الظلمانية قبل الخبرة فقد عرض نفسه للهلكة والعقاب المتعبة.
- امام جواد علیہ السلام فرمود: هر کس بدون اطمینان نسبت به جوانب [هر کاری، فرمانی، حرکتی و...]. مطیع و پذیرای آن شود، خود را در معرض هلاکت قرارداده؛ و نتيجه‌اش جز خشم و عصباتیت خواهد بود. (بحارالأنوار، ج ۶۸، ص ۳۴۰)
- ۱۵. توکل و تقوا الهی**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: من يستعين بالله إفتقر الناس إليه و من اتّقى الله أَحَبَّ الناس و إن كرهوا.
- امام جواد علیہ السلام فرمود: هر که خود را به وسیله خداوند بی نیاز بداند مردم محتاج او خواهند شد و هر که تقوای الهی را پیشه خود کند خواه ناخواه، مورد محبت مردم قرار می‌گیرد، گرچه مردم خودشان اهل تقوا نباشند. (بحارالأنوار، ج ۷۵، ص ۷۹)
- ۱۶. خودداری از شکر نعمت**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: نعمۃ لانشکر کسیتة لانفعہ.
- امام جواد علیہ السلام فرمود: خدمت و نعمتی که مورد شکر و سپاس قرار نگیرد همانند خطای غیر قابل بخشش است. (بحارالأنوار، ج ۶۸، ص ۵۳، ح ۶۹، مسند الامام الجواد، ص ۲۴۳)
- و نورانیت آن می گردد و سبب شکوفایی عقل و درایت خواهد گشت، گرچه در مدت زمانی کوتاه انجام پذیرد. (اماکن شیخ مفید، ج ۱، ص ۳۲۸، ح ۱۳، مستدرک الوسائل، ج ۸، ص ۳۲۴)
- ۳. همنشینی با اشرار**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: إياك و مصاحبة الشرير، فإنه كالسيف المسلط، يحسن منظرةً ويُقبح أثره.
- امام جواد علیہ السلام فرمود: مواطن باش از مصاحبی و دوستی با افراد شرور؛ چون که او همانند شمشیری زهرآلود، برآرق است که ظاهرش زیبا و اثراتش زشت و خطرناک خواهد بود. (بحارالأنوار، ج ۷۱، ص ۱۹۸، أعلام الدين في صفات المؤمنين، ج ۱، ص ۳۰۹)
- ۴. احتیاج مؤمن به سه خصلت**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: المؤمن يحتاج إلى ثلاث خصال: توفيق من الله عز وجل، واعظ من نفسه، وقبول ممن ينصحه.
- امام جواد علیہ السلام فرمود: مؤمن در هر حال نیازمند به سه خصلت است: توفیق از طرف خداوند متعال، واعظی از درون خود، قبول و پذیرش نصیحت کسی که او را نصیحت نماید. (بحارالأنوار، ج ۷۲، ص ۳۵۸ و ج ۷۵، ص ۱۰۳ و ج ۹۵۷۶، ص ۳۲۹، ح ۹۵۷۶)
- ۵. موقعیت‌شناسی**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: من لم يعرف الموارد أغيثه المصادر.
- امام جواد علیہ السلام فرمود: هر کس موقعیت‌شناس نباشد، جریانات، او را می‌باید و هلاک خواهد شد. (بحارالأنوار، ج ۶۸، ص ۳۴۰، الدرة الباهرة من الأصداف الطاهرة، ج ۱، ص ۴۰)
- ۶. بافضلیت ترین عبادت**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: أفضل العبادة الإخلاص.
- امام جواد علیہ السلام فرمود: بافضلیت ترین و ارزشمندترین عبادت ها آن است که خالصانه باشد. (بحارالأنوار، ج ۶۷، ص ۲۴۹، عدة الداعي و نجاح الساعي، ج ۱، ص ۲۳۳)
- ۷. سرزنش بی دلیل**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: من عتب من غير ازتياب أعتب من غير استغتاب.
- امام جواد علیہ السلام فرمود: سرزنش کردن دیگران بدون علت و دلیل، سبب ناراحتی و خشم خواهد گشت، درحالی که رضایت آنان نیز کسب خواهد کرد. (بحارالأنوار، ج ۷۱، ص ۱۸۱، عوالم العلوم والأحوال من الآيات والأخبار والأقوال، ج ۲۳، ص ۲۹۱)
- ۸. گوش سپردن به سخنران**
 قال الامام الجواد علیہ السلام: من أصغى إلى ناطقٍ فقد عَبَدَهُ، فإنَّ كَانَ النَّاطِقُ يَؤْدِي عَنِ اللهِ عَزَّوجَلَّ فقد عَبَدَ اللهَ، وإنَّ كَانَ النَّاطِقُ يَؤْدِي عن الشَّيْطَانِ فقد عَبَدَ الشَّيْطَانَ.
- امام جواد علیہ السلام فرمود: هر کس به شخصی سخنران علاقمند و متمایل باشد، بندۀ اوست، پس چنان‌چه سخنور برای خدا و از احکام و معارف خدا سخن بگوید، بندۀ خداست، واگرایی شیطان و هوای و هوس و مادیات سخن بگوید، بندۀ شیطان خواهد بود. (الكافی، ج ۶، ص ۴۳۴)

۲۴. عامل اصلی زیاد شدن محبت

قال الامام الجواد علیہ السلام: ثلاث خصالٍ تُجتَلبُ بِهِنَّ الْمَحَبَّةُ: الإِنْصَافُ فِي

الْمُعَاشَرَةِ، وَالْمُؤَاسَةُ فِي الشَّدَّةِ وَالْأَنْطَواعِ، وَالْزُّجُوعُ إِلَى قَلْبِ سَلِيمٍ.

امام جواد علیہ السلام فرمود: با سه خصلت، دوستی را به دست می آورند: انصاف در معاشرت، همدردی در خوشی و ناخوشی، و داشتن قلبی پاک [از گناهان]. (بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۸۲، کشف الغمة في معرفة الأئمة: ج ۲، ص ۳۴۹، س ۱۳)

۲۵. خشوع زینت نماز

قال الامام الجواد علیہ السلام: الْخُشُوعُ زِينَةُ الصَّلَاةِ، وَتَرْكُ مَا لَا يَعْنِي زِينَةُ الْوَزْعِ.

امام جواد علیہ السلام فرمود: خشوع و خضوع زینت بخش نماز خواهد بود، ترک و رها کردن آنچه [برای دین و دنیا و آخرت] سودمند نباشد زینت بخش ورع و تقوای انسان می باشد. (کشف الغمة في معرفة الأئمة ، ج ۲ ، ص ۸۶۱)

۲۶. شرایط وارکان پذیرش توبه

قال الامام الجواد علیہ السلام: التَّوْبَةُ عَلَى أَرْبَعِ دَعَائِمٍ: نَدَمٌ بِالْقَلْبِ، وَاسْتِغْفَارٌ بِاللِّسَانِ

وَعَمَلٌ بِالْجَوَارِحِ، وَعَزْمٌ أَنْ لَا يَعُودَ.

امام جواد علیہ السلام فرمود: توبه، بر چهار ستون استوار است: پیشمانی در دل، آمرزش خواهی به زبان، تحقق بخشیدن [به آن] در عمل، و تصمیم گرفتن به تکرار نکردن [گناه]. (کشف الغمة في معرفة الأئمة ، ج ۲، ص ۳۴۹)

۲۷. غفلت از شکرگزاری

قال الامام الجواد علیہ السلام: سُبْحَانَ اللَّهِ أَمَا عَلِمْتُ أَنَّهُ لَا يَنْقَطِعُ الْمَزِيدُ مِنَ اللَّهِ حَتَّى

يَنْقَطِعَ الْشُّكْرُ مِنَ الْعِبَادِ .

امام جواد علیہ السلام فرمود: سبحان الله! مگر از این مطلب غافلی که زیادی و فضل الهی زمانی قطع می گردد که شکرگزاری بندگان قطع شود؟! (تحف العقول، ج ۱، ص ۴۵۷، بحار الانوار، ج ۶۸، ص ۵۱)

۲۸. کارهای نیکان

قال الامام الجواد علیہ السلام: ثلاثٌ مِنْ عَمَلِ الْإِبْرَارِ: إِقَامَةُ الْفَرَائِضِ وَاجْتِنَابُ الْمُحَارِمِ

وَاحْتِرَاسُ مِنَ الْغُفْلَةِ فِي الدِّينِ .

امام جواد علیہ السلام فرمود: سه چیز از کارهای نیکان است: انجام واجبات الهی، دوری از گناهان، دوری جستن از غفلت در دین. (بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۸۱، کشف الغمة في معرفة الأئمة ، ج ۲ ، ص ۳۴۹)

۲۹. عطاء در مقابل دنیا

قال الامام الجواد علیہ السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَ يَخْتَارُ مِنْ مَالِ الْمُؤْمِنِ وَمِنْ وُلْدِهِ اُنْفَسَهُ

لِيَأْجُرَهُ عَلَى ذلِكَ .

امام جواد علیہ السلام فرمود: همانا خداوند متعال بهترین و عزیزترین ثروت و فرزند مؤمن را می گیرد، چون دنیا و متعلقات آن بی ارزش است تا [در قیامت] پاداش عظیمی عطایش نماید. (الكافی: ج ۵، ص ۵۴۷)

۳۰. نصیحت کامل و مختصر

قال الامام الجواد علیہ السلام في جواب رجل: او صنی بوصیة جامعۃ مختصراۃ؟

فقال علیہ السلام: صنْ تَفْسِكَ عَنْ عَارِ الْعَاجِلَةِ وَنَارِ الْآجَلَةِ .

شخصی به حضرت عرض کرد: مرا موعظه و نصیحتی کامل و مختصر عطا فرما؟

امام جواد علیہ السلام فرمود: اعضا و جوارح ظاهری و باطنی خود را از ذلت و ننگ

۱۷. تعلیم علم و حضرت علی علیہ السلام باب العلم

قال الامام الجواد علیہ السلام: عَلَمَ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَيْهَا أَلْفَ كَلِمَةٍ، كُلُّ كَلِمَةٍ يَفْتَحُ

الْأَلْفَ كَلِمَةً .

امام جواد علیہ السلام فرمود: حضرت رسول علیہ السلام، یک هزار کلمه به امام علی علیہ السلام تعلیم نمود که از هر کلمه ای هزار باب علم و مسئله فرعی بازمی شود. (خلاص شیخ صدوق: ج ۲، ص ۶۵۰، ح ۴۶)

۱۸. گناه باعث مرگ زودرس می شود

قال الامام الجواد علیہ السلام: مَوْتُ الْأَنْسَانِ بِالذُّنُوبِ أَكْثَرُ مِنْ مَوْتِهِ بِالْأَجْلِ، وَ حَيَاةُ

بِالْأَبْرَاجِ أَكْثَرُ مِنْ حَيَاةِ الْعُمُرِ .

امام جواد علیہ السلام فرمود: فرار سیدن مرگ انسانها، به جهت معصیت و گناه، بیشتر است تا مرگ طبیعی و عادی، همچنین حیات و زندگی به وسیله نیکی و احسان به دیگران بیشتر و بهتر است از عمر بی نتیجه. (عوالم العلوم و المعرف، ج ۲۳ ، صفحه ۲۷۵)

۱۹. حقیقت ایمان

قال الامام الجواد علیہ السلام: لَئِنْ يَنْسَكِمْ الْعَبْدُ حَقِيقَةُ الْإِيمَانِ حَتَّى يُؤْثِرَ دِينَهُ عَلَى

شَهْوَتِهِ، وَلَئِنْ يُهْلِكَ حَتَّى يُؤْثِرَ شَهْوَتَهُ عَلَى دِينِهِ .

فرمود: امام جواد علیہ السلام فرمود: بندهای حقیقت ایمان را نمی یابد، مگر آنکه دین و احکام الهی را در همه جهات بر تمایلات و هواهای نفسانی خود مقدم دارد؛ و کسی هلاک و بد بخت نمی گردد، مگر آنکه هواها و خواسته های نفسانی خود را برا حکام الهی مقدم نماید. (بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۸۱)

۲۰. تکمیل رکوع

قال الامام الجواد علیہ السلام: مَنْ أَتَمَ رُكُوعَهُ لَمْ تُدْخِلْهُ وَحْشَةُ الْقَبْرِ .

امام جواد علیہ السلام فرمود: هر کس رکوعش را کامل بگزارد، گرفتار و حشمت قبر نمی شود. (الكافی، ج ۳، ص ۳۲۱، ح ۷)

۲۱. رمز موافقیت

قال الامام الجواد علیہ السلام: ثلاثٌ مِنْ كُنَّ فِيهِ لَمْ يَئِدْمُ تَرْكُ الْعَجَلَةِ وَ الْمُشْوَرَةِ وَ

أَتَّوَكُّلْ عَنْدَ الْعَزْمِ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ .

امام جواد علیہ السلام فرمود: سه چیز است که در هر کس باشد پیشیمان نمی شود. ترک عجله و مشورت کردن و توکل بر خدا هنگام تصمیم. (بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۸۱، کشف الغمة في معرفة الأئمة ، ج ۲ ، ص ۳۴۹)

۲۲. پنج توصیه بندگی

قال الامام الجواد علیہ السلام: تَوَسِّدِ الصَّبَرَ، وَاعْتِقِ الْفَقَرَ، وَازْفَضِ الشَّهْوَاتِ، وَ خَالِفِ

الْهَوَى، وَ اغْلَمْ أَنْكَ لَنْ تَخْلُو مِنْ عَيْنِ اللَّهِ، فَانْظُرْ كَيْفَ تَكُونُ .

امام جواد علیہ السلام فرمود: در زندگی، صبر را تکیه گاه خود، فقر و تنگ دستی را هم نشین خود قرار بده و با هواهای نفسانی مخالفت کن؛ و بدان که هیچ گاه از دیدگاه خداوند پنهان و مخفی نخواهی ماند، پس مواظب باش که در چه حالتی خواهی بود. (تحف العقول: ج ۱، ص ۴۵۵)

۲۳. رکوع کامل [با توجه و خشوع و طولانی]

قال الامام الجواد علیہ السلام: مَنْ أَتَمَ رُكُوعَهُ لَمْ تُدْخِلْهُ وَحْشَةُ الْقَبْرِ .

امام جواد علیہ السلام فرمود: هر کس رکوع نمازش را بطور کامل و صحیح انجام دهد، و حشمت قبر برا وارد نخواهد شد. (کافی، ج ۳، ص ۳۲۱، ح ۷)

سریع و زودرس، همچنین از آتش و عذاب آخرت، در امان و محفوظ بدار. داشتن و اخلاق نیک زینت بخش عقل می باشد؛ خوش رویی با افراد زینت احراق الحق: ج ۱۲، ص ۴۳۹، س ۱۱ و عوالم العلوم و المعارف و الأحوال من ص (۹۱)

الآيات والأخبار والأقوال، ج ۲۳، ص ۳۰۵)

۳۱. شریکان ظلم

قالَ الامامُ الجوادُ عَلَيْهِ الْكَفَّالُ بِالظُّلْمِ وَالْمُعْنَى لَهُ وَالرَّاضِي بِهِ، شُرَكَاءُ .

امام جواد علیه السلام فرمود: انجام دهنده ظلم و کمک دهنده ظلم و کسی که راضی به ظلم باشد، هر سه شریک خواهد بود. (کشف الغمة في معرفة الأئمة: ج ۲، ص ۳۴۸، س ۱۸، بحار الأنوار: ج ۷۵، ص ۸۱، ح ۶۹)

۳۲. عشرت و همنشینی

قالَ الامامُ الجوادُ عَلَيْهِ الْكَفَّالُ فَسَادُ الْأَخْلَاقِ بِمُعاشرَةِ السُّفَهَاءِ، وَ صَلَاحُ الْأَخْلَاقِ بِمُنافَاسَةِ الْعَقَلَاءِ.

امام جواد علیه السلام فرمود: معاشرت و همنشینی با بی خردان و افراد لا بالی سبب فساد و تباہی اخلاق خواهد شد؛ و معاشرت و رفاقت با خردمندان هوشیار، موجب رشد و کمال اخلاق می باشد. (کشف الغمة في معرفة الأئمة، ج ۲، ص ۳۴۹، بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۸۲، ح ۷۸)

۳۳. تواضع

قالَ الامامُ الجوادُ عَلَيْهِ الْكَفَّالُ التَّوَاضُعُ زِيَّةُ الْحَسَبِ.

امام جواد علیه السلام فرمود: تواضع و فروتنی زینت بخش حسب و شرف است. (کشف الغمة في معرفة الأئمة، ج ۲، ص ۸۶۱)

۳۴. زیارت حضرت معصومه علیها السلام

قالَ الامامُ الجوادُ عَلَيْهِ الْكَفَّالُ مَنْ زَارَ قَبْرَ عَمَّتِي بِقُمِّ، فَلَهُ الْجَنَّةُ.

امام جواد علیه السلام فرمود: هر کس قبر عمه ام را [با علاوه و معرفت] در قم زیارت کند، اهل بهشت خواهد بود. (وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۵۷۶)

۳۵. زیارت امام رضا علیه السلام

قالَ الامامُ الجوادُ عَلَيْهِ الْكَفَّالُ مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي بُطْوَسَ عَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ.

امام جواد علیه السلام فرمود: هر که قبر پدرم رادر طوس زیارت کند خداوند گناهان گذشته و آینده اش را می آمرزد. (الكافی، ج ۴، ص ۵۸۴)

۳۶. طوس قطعه ای از بهشت

قالَ الامامُ الجوادُ عَلَيْهِ الْكَفَّالُ إِنَّ بَيْنَ جَبَّائِي طُوسَ قَبْصَةٌ فُيَضَّتُ مِنْ الْجَنَّةِ، مَنْ دَخَلَهَا كَانَ أَمِنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ النَّارِ.

امام جواد علیه السلام فرمود: همانا بین دو سمت شهر طوس قطعه ای می باشد که از بهشت گرفته شده است، هر که داخل آن شود (و با معرفت زیارت کند)، روز قیامت از آتش در امان خواهد بود. (وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۵۵۶، عیون اخبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۲۵۶، ح ۶)

۳۷. زینت بخش های علم و عقل و حلم

قالَ الامامُ الجوادُ عَلَيْهِ الْكَفَّالُ حَفْصُ الْجَنَاحِ زِيَّةُ الْعِلْمِ، وَ حُسْنُ الْأَدْبِ زِيَّةُ الْعُقْلِ، وَ بَسْطُ الْوَجْهِ زِيَّةُ الْحَلْمِ.

امام جواد علیه السلام فرمود: تواضع و فروتنی زینت بخش علم و دانش است: ادب

الله
مَحْمُدٌ
وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ
عَلَيْهِ
الْكَفَرُ مَا
لَهُ
وَالْمُسْلِمُونَ
أَهْلُ
الْكَفَرِ
لَا يَنْهَا

